

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 4263/25
29.10.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Сање Агатоновић, председника већа и судија Данице Косовац и Весне Секулић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Александар Шестић, адвокат из Београда, Булевар краља Александра 318, против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Драгослав Вученовић, адвокат из Београда - Гроцка, Петра Драпшина 15, ради утврђења повреде нужног дела и редукције уговора о поклону, одлучујући о жалби тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П 15374/18 од 21.5.2025. године, у седници већа одржаној дана 29.10.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П 15374/18 од 21.5.2025. године, у трећем и четвртном ставу изреке.

УКИДАЈУ СЕ решења садржана у првом и петом ставу изреке пресуде Вишег суда у Београду П 15374/18 од 21.5.2025. године и у том делу предмет **ВРАЋА** истом суду на поновни поступак.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 15374/18 од 21.5.2025. године, првим ставом изреке, одбијено је објективно преиначење тужбе истицањем евентуалног тужбеног захтева уз основни тужбени захтев из поднеска тужиоца од 7.6.2018. године. Другим ставом изреке, одбијен је предлог туженог за прекид поступка. Трећим ставом изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се утврди да је уговором о поклону закљученим између сада покојног ВВ – поклонодавца и туженог – поклонопримца, овереним пред Другим основним судом у Београду дана 22.2.2011. године, под бројем ОвЗ 738/2011, повређено право тужиоца на нужни наследни део, на заоставштвини покојног ВВ, те да се изврши редукција уговора о поклону, тако што би се утврдило да је тужилац носилац права својине на 1/4 идеалног дела непокретности – катастарске парцеле број ... ливаде, воћњак 1. класе, површине 29 ари 31 м² КО ..., катастарске парцеле број ... .., њива 3. класе, површине 23 ара 29 м² КО ..., катастарске парцеле број ... .., њива 3. класе, површине 22 ара 27 м² КО ..., све уписано у лист непокретности број ... КО ..., као и катастарске парцеле број ... .., укупне површине

12.907м² КО ..., са уделом у идеалном делу од 6236/12907, дела економске зграде на реалном делу површине од 62ара 36м², на катастарској парцели број ..., који се састоји од мале гараже, магацинског простора и штале за тов јунади изграђени део фарме за тов свиња, који се води у листу непокретности број ...КО ... као зграда пољопривреде – фарма за тов јунади, све на катастарској парцели број ... КО ..., а које непокретности су биле предмет уговора о поклону, што би тужени био дужан да призна и трпи упис права својине тужиоца у јавним књигама. Четвртим ставом изреке, одбијен је као неоснован предлог за одређивање привремене мере којом би се забранило туженом да на објекту у Улици ... у ... на катастарској парцели број ... која сада има ознаку ..., ..., ... и ..., који се води у листу непокретности број ... КО ... као пољопривредни објекат – штала за тов јунади изводи било какве радове, као и да одмах обустави све даље радове на истом објекту под претњом новчане казне од 500.000,00 динара. Петим ставом изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.251.000,00 динара.

Благовремено изјављеном жалбом тужилац је побијао првостепену пресуду из свих разлога прописаних чланом 373 став 1 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 72/11...10/23), како из садржине изјављене жалбе произлази, у првом, трећем, четвртном и петом ставу изреке. Трошкове другостепеног поступка је тражио.

Тужени је доставио одговор на изјављену жалбу тужиоца. Трошкове другостепеног поступка опредељено је тражио.

Апелациони суд није узео у разматрање допуну жалбе, јер је достављена неблаговремено.

Испитујући правилност првостепене пресуде у побијаном делу, сагласно овлашћењима предвиђеним чланом 386 Закона о парничном поступку, Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба тужиоца делимично основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које Апелациони суд пази по службеној дужности, а изрека првостепене пресуде у потврђујућем делу је јасна и у њеном образложењу су дати потпуни разлози о битним чињеницама, тако да се она неосновано побија и указивањем на битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, отац парничних странака - сада покојни ВВ преминуо је дана 12.10.2013. године, а тужилац и и тужени су његови законски наследници. Уговором о поклону, овереним пред Другим основним судом у Београду дана 22.2.2011. године, под бројем ОвЗ 738/2011, сада покојни ВВ - поклонодавац поклонио је туженом - поклонопримцу право власништва на катастарској парцели број ... - њива ... површине 29ари 5м² КО ..., право власништва на катастарској парцели број ... - њива ... површине 62 ара 36 м², односно 6236/12907 идеалних делова КО ..., право коришћења на катастарској парцели број ... - њива површине 23ара 41м² КО ..., право коришћења на катастарској парцели број ... површине 23ара 17м² КО ..., затим дела економске зграде на реалном делу површине од 62ара 36м², на катастарској

парцели број ..., који се састоји од мале гараже, магаџинског простора и штале за тов јунади, све КО ..., те изграђени део фарме за тов свиња на реалном делу површине 62ара 36м2, све на катастарској парцели број... КО ... Поред имовине која је предмет спорног уговора о поклону, сада покојни ВВ је туженом покљонио и катастарске парцеле број ..., број ... и број ... КО ... Катастарску парцелу број ... КО ... површине 27,87ари тужени је стекао на основу поравнања закљученог са сада покојним ВВ од 11.11.1988. године, као накнаду за пристанак на раскид уговора о поклону закљученог између туженог и сада покојног ВВ, овереног код Петог општинског суда у Београду под бројем Ов 1749/82 од 4.6.1982. године. Уговор о купопродаји катастарске парцеле број ... КО ... од 11.7.1969. године, закључио је тужени – купац са трећим лицем - продавцем и на име туженог је издата грађевинска дозвола за изградњу куће на тој катастарској парцели. Тужилац је од оца - сада покојног ВВ на поклон добио катастарске парцеле број ... површине 5,60 ари, број... површине 3,31 ари, број ... површине 12,03 ара, број ... површине 19,13 ари и стару приземну кућу у улици ... на катастарској парцели број ... (раније део катастарске парцеле број ...) КО ... Заоставштвину покојног ВВ - оставиоца чини 6671/12907 идеалних делова катастарске парцеле број ... КО ..., гаражни простор – део објекта на адреси ..., стамбени простор – део објекта на адреси ...и 2/6 идеалних делова катастарске парцеле број ... КО ... Тужилац је са родитељима парничних странака живео до 1969. године, након чега су се они преселили код туженог у Улицу ..., где су живели до 1988. године, након чега су се преселили у Улицу ... Након смрти оца - сада покојног ВВ, тужилац помаже мајци парничних странака у обављању физичких послова на парцели, а раније се није бавио пољопривредом.

Према налазу вештака грађевинске струке Драгана Папића од 06.12.2023. године, писмених изјашњења истог вештака од 7.2.2024. године и 12.06.2024. године, као и усменог изјашњења истог вештака, тржишна вредност поклона оца парничних странака - сада покојног ВВ учињених тужиоцу износи укупно 25.993.670,00 динара односно 221.850,13 евра и обухвата: катастарску парцелу број ... КО ..., грађевинско земљиште уз објекат, корисне површине 560,00 м2 - цена 7.185,00 дин/61,32 евра по м2 (укупне вредности 4.023.600,00 дин/34.340,52 евра), стамбени простор - стару кућу у Улици ..., корисне површине 40,00 м2 - цена 49.060,00 дин/418,72 евра по м2 (укупне вредности 1.962.400,00 дин/16.748,64 евра), катастарску парцелу број ... КО ..., грађ. земљиште уз објекат, корисне површине 331,00 м2 - цена 7.185,00 дин/61,32 евра по м2 (укупне вредности 2.378.235,00 дин/20.297,70 евра), катастарску парцелу број ... (...) КО ..., грађевинско земљиште, корисне површине 1.203,00 м2 - цена 3.500,00 дин/29,87 евра по м2 (укупне вредности 4.210.500,00 дин/ 35.935,67 евра), катастарску парцелу број ... КО ..., грађевинско земљиште, корисне површине 1.913,00 м2 - цена 3.500,00 дин/29,87 евра по м2 (укупне вредности 6.695.500,00 дин/57.144,59 евра), катастарску парцелу број ... КО ..., грађевинско земљиште уз објекат, корисне површине 891,00 м2 - цена 7.185,00 дин/61,32 евра по м2 (укупне вредности 6.401.835,00 дин/54.638,22 евра) и 1/6 идеалног дела катастарске парцеле број ..., шумско земљиште, корисне површине 536,00м2, цена 600,00 дин/5,12 евра по м2 (укупне вредности 321.600,00 дин/2.744,78 евра). Предмет учињеног поклона тужиоцу била стара приземна кућа, у ..., општина ..., у ..., у Улици ... (раније ...), на катастарској парцели број ... (раније део катастарске парцеле број ...) КО ..., која је била изграђена од стране деде по оцу парничних странака. Бруто површина заузећа предметне непокретности износила је 50м2, а према вештаку однос бруто и корисне површине за стари тип градње износи 1:0,80, тако да

укупна корисна површина износи 40м². Седамдесетих година прошлог века на месту старе куће изграђен је нови стамбено пословни објекат, спратности приземље + спрат, који није био предмет задатка вештачења, јер не представља учињени поклон сада покојног ВВ. Тржишна вредност учињених поклона оца парничних странака - сада покојног ВВ туженом износи укупно 43.612.047,50 динара односно 372.219,03 евра и обухвата: катастарску парцелу број ... КО ..., пољопривредно земљиште уз објекат, корисне површине 2.905,00 м² - цена 1.815,00 дин/15,49 евра по м² (укупне вредности 5.272.575,00 дин/45.000,24 евра), 6236/12907 идеалних делова катастарске парцеле број ... КО ..., пољопривредно земљиште уз објекат, корисне површине 6.236,00м² - цена 1.815,00 дин/15,49 евра по м² (укупне вредности 11.318.340,00 дин/ 96.599,49 евра), магацин, простор на адреси ..., корисне површине 162,20 м² - цена 36.750,00 дин/313,65 евра по м² (укупне вредности 5.960.850,00 дин/ 50.874,52 евра), помоћни простор, зграду на адреси ..., корисне површине 114,75 м² - цена 17.750,00 дин/151,49 евра по м² (укупне вредности 2.036.812,50 дин/17.383,74 евра), катастарску парцелу број ... КО ..., пољопривредно земљиште - њива, корисне површине 2.341,00 м² - цена 1.815,00 дин/15,49 евра по м² (укупне вредности 4.248.915,00 дин/36.263,54 евра), катастарску парцелу број ... КО ..., пољопривредно земљиште - њива, корисне површине 2.317,00 м² - 1.815,00 дин/15,49 евра по м² (укупне вредности 4.205.355,00 дин/35.891,76 евра), 2/6 идеалног дела катастарску парцелу број ... КО ..., шумско земљиште, корисне површине 1.072,00 м² - цена 600,00 дин/5,12 евра по м², (укупне вредности 643.200,00 дин/ 5.489,57 евра). Вештак је појаснио да су, као поклон туженом катастарске парцеле број ..., број ... и број ..., све КО ..., обрачунате и укупне вредности тачно написане, јер је вредност тих парцела 9.926.000,00 динара/84.716,18 евра (грађевинско земљиште, површине 2.836,00м² - цене по м² 3.500 динара/29,87 евра) и те вредности су урачунате у поклон туженом. Тржишна вредност преостале имовине која улази у састав заоставштине покојног ВВ – оставиоца, износи 22.529.219,70 динара односно 192.281,83 евра и обухвата: 6671/12907 идеалних делова катастарске парцеле број ... КО ..., пољопривредно земљиште уз објекат, корисне површине 6.671,00 м² - цена 1.815,00 дин/15,49 евра по м² (укупне вредности 12.107.865,00 дин/ 103.337,91 евра), гаражни простор - део објекта на адреси ..., корисне површине 51,65 м² - цена 36.750,00 дин/313,65 евра по м² (укупне вредности 1.898.137,50 дин/ 16.200,18 евра), стамбени простор - део објекта на адреси ..., корисне површине 160,62 м² - цена 49.060,00 дин/418,72 евра по м² (укупне вредности 7.880.017,20 дин/ 67.254,18 евра), 2/6 идеалних делова катастарске парцеле број ... КО ..., шумско земљиште, корисне површине 1.072,00 м² - цена 600,00 дин/5,12 евра по м² (укупне вредности 643.200,00 дин/ 5.489,57 евра). Вештак је приликом утврђивања тржишне вредности непокретности узео у обзир где се налази земљиште, потенцијал земљишта у смислу евентуалне могуће изградње објекта или се може користити само као њива, без обзира да ли је земљиште у јавним евиденцијама уписано као пољопривредно или грађевинско.

Током првостепеног поступка, тужилац је поднеском од дана 7.6.2018. године, објективно преиначио тужбу, тако тако што је поред основног тужбеног захтева (стварно правног захтева) истакао и евентуални тужбени захтев (облигационо правни захтев), којим је на име повреде нужног наследног дела тражио исплату новчаног износа са припадајућом каматом, као противвредност нужног дела.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом

одредби чланова 40 став 1 и 2, 48 став 1, 2 и 3 и члана 51 Закона о наслеђивању, оценио да је ради израчунавања нужног дела потребно утврдити нето вредност заоставштине, да се нето вредност заоставштине сабира са вредношћу поклона које је оставилац учинио неком лицу из круга законских наследника, као и са вредношћу поклона које је учинио било ком лицу у последњој години живота, при чему се при процењивању вредности поклона цени вредност поклоњене ствари у тренутку утврђивања заоставштине, али према стању у време када је поклоњена, на који начин се добија обрачунска вредност заоставштине, на основу које се утврђује нужни наследни део. Првостепени суд је на основу налаза вештака грађевинске струке, обрачунао вредност поклона учињених тужиоцу и туженом, с обзиром на то да се ради о простој математичкој операцији. Првостепени суд је оценио да у поклоне учињене тужиоцу не треба уврстити вредност катастарске парцеле број ... КО ..., јер иста није била предмет уговора о поклону закључених између тужиоца и сада покојног ВВ, као ни катастарску парцелу број ... КО ..., која је према налазу вештака урачуната приликом обрачуна вредности поклона учињених тужиоцу и туженом, јер иста није била предмет уговора о поклону, што није ни било спорно међу парничним странкама. Првостепени суд је закључио да тржишна вредност поклона учињених тужиоцу износи укупно 19.270.235,00 динара односно 165.467,13 евра, а обухвата тржишне вредности катастарске парцеле број ... КО ... (укупне вредности 4.023.600,00 динара – 34.340,52 евра), стамбеног простора – старе куће у улици ... (укупне вредности 1.962.400 динара/16.748,64 евра), катастарске парцеле број... КО ... (укупне вредности 2.378,235,00 динара/20.297,70 евра) кат.парцеле број ... (...) КО ... (укупне вредности 4.210.500,00 динара/35.935,67 евра) и катастарске парцеле број ... КО ... (укупне вредности 6.695.500,00 динара/57.144,59 евра). Тржишна вредност поклона учињених туженом износи 42.968.847,50 динара, односно 366.729,46 евра, а обухвата тржишне вредности катастарске парцеле број ... КО ... (укупне вредности 5.272.575,00 динара/45.000,24 евра), 6236/12907 идеалних делова катастарске парцеле број ... КО ... (укупне вредности 11.318.340,00 динара/96.599,40 евра) магацина, простора на адреси ... (укупне вредности 5.960.850,00 динара/50.874,52 евра), помоћног простора, зграде на адреси ... (укупне вредности 2.036.812,50 динара/17.384,74 евра), катастарске парцеле број ... КО ... (укупне вредности 4.248.915,00 динара/36.263,54 евра) катастарске парцеле број ... КО ... (укупне вредности 4.205.315,00 динара/35.891,76 евра). Првостепени суд је оценио да катастарске парцеле број ... и број ... КО ..., не улазе у вредност поклона учињених туженом, јер је катастарску парцелу број ... КО ... тужени стекао на основу поравнања са сада покојним ВВ, док је катастарску парцелу број ... КО ... купио тужени, на чије име је и издата грађевинска дозвола, а нема доказа на основу којих би се утврдило у ком делу је сада покојни ВВ помагао туженом приликом куповине парцеле и изградње куће на истој. Првостепени суд је полазећи од налаза судског вештака грађевинске струке закључио да обрачунска вредност заоставштине оца парничних странака - покојног ВВ износи 22.529.219,70 динара односно 192.281,83, па је исту вредност узео као нето вредност заоставштине, јер парничне странке током поступка нису износиле чињенице које се односе на пасиву заоставштине. Првостепени суд је обрачунао да вредност заоставштине са поклонима износи 84.768.302,20 динара, па је оценио да је нужни део тужиоца 1/4 нето вредности заоставштине са поклонима, што износи 21.192.075,60 динара, па како је тужиоцу од сада покојног оца ВВ поклоњена имовина у вредности од 19.270.234,00 динара, закључио је да би по основу заоставштине у односу на нужни део тужилац имао право на још 1.921.840,60 динара. Међутим, како се тужбеним захтевом тражи

утврђење повреде права на нужни део и редукција уговора о поклону који је за живота отац парничних странака закључио са туженим, првостепени суд је оценио да је тако постављеним захтевом промењена правна природа права на нужни део, тако што је истом уместо облигационо правног дат стварно правни карактер. Оценио је да наследник има право на новчану противвредност нужног дела с обзиром на облигационо - правну природу права на нужни део која је као таква установљена законом. За преображај права на нужни део из облигационо правне у стварно - правну природу битно је постојање околности на страни нужног наследника који такав захтев поставља и неопходност њиховог вредновања, а који се односи на карактер добара завештаних трећим лицима или поклоњених, постојање трајања заједнице живота између оставиоца и нужног наследника, као и личне имовинске прилике нужног наследника. Првостепени суд је узео у обзир да тужилац помаже мајци парничних странака у раду на парцели али и да се никада није бавио пољопривредом, а да је у конкретном случају реч о парцелама на којима се налазе њиве и објекти за сточарство. Према оцени првостепеног суда, тужилац није доказао постојање трајније заједнице живота са оставиоцем будући да је са родитељима живео до 1969. године, када су се родитељи парничних странака преселили код туженог у Улицу ..., а затим 1988. године у Улицу ..., те да тужени након 1969. године није живео у заједници живота са покојним оцем - оставиоцем. Оценио је да тужилац није пружио доказе на околност личних имовинских прилика, у прилог истакнутом захтеву за досуђивање стварно правног захтева, а да из доказа изведених у току поступка произлази да је тужилац економски и стамбено обезбеђен. Како је на нужном наследнику - тужиоцу био терет доказивања чињеница да постоје оправдани разлози да се уместо исплате новчане противвредности утврди право својине на имовини која је била предмет побијаног располагања, првостепени суд је закључио да тужилац није навео оправдавајуће разлоге, нити је предложио извођење доказа у смислу члана 231 Закона о парничном поступку, на основу којих би се могло утврдити постојање разлога за досуђивање нужног дела као стварног права, па је тужбени захтев одбио као неоснован.

Одлуку о привременој мери првостепени суд је донео применом члана 449 Закона о извршењу и обезбеђењу, с обзиром на то да је оценио да није испуњен први од два кумулативно постављена услова за одређивање привремене мере, а то је вероватноћа постојања потраживања, јер је тужбени захтев одбијен као неснован, па првостепени суд није даље ни испитивао постојање услова у погледу опасности по потраживање, јер је оценио да је за одређивање привремене мере неопходно испуњење оба наведена услова.

Првостепени суд применом члана 199 Закона о парничном поступку није дозволио објективно преиначење тужбе учињено поднеском тужиоца од 7.6.2018. године, којим је тужилац поред основног - стварно правног захтева истакао и евентуални - облигационо правни захтев којим је на име повреде нужног наследног дела тражио исплату новчаног износа са припадајућом каматом, као противвредност нужног дела. Оценио је да је облигационо правни захтев истакнут након протекла рока из члана 58 став 2 Закона о наслеђивању, будући да је од момента смрти оставиоца - дана 12.10.2013. године до истицања захтева - дана 7.6.2018. године, протекло више од три године. Првостепени суд је имао у виду да је последица протекла рока у којем се може пружити правна заштита нужном наследнику оставиоца у парничном поступку губитак тог права, па је закључио да тужилац не ужива право заштите по основу

постављеног облигационо правног захтева. Како је закључио да је за тужиоца наступила последица губитка права на тужбу са истакнутим облигационо правним захтевом, оценио је да расправљање по преиначеном захтеву не би било целисходно и економично, па је применом члана 199 став 2 Закона о парничном поступку донео одлуку садржану у првом ставу изреке побијане пресуде.

По оцени Апелационог суда првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право, дајући за своју одлуку у потврђујућем делу разлоге које у целости прихвата Апелациони суд и сходно члану 396 став 2 Закона о парничном поступку на исте упућује.

Неосновани су жалбени наводи о погрешној примени материјалног права указивањем да је у конкретном случају оправдано да тужиоцу - нужном наследнику припадне стварно право на предметним непокретностима на име нужног дела пошто ће парничне странке бити сувласници на имовини која није била предмет поклона, а чини заоставштину њиховог покојног оца ВВ, док је тужилац пензионер са малим износом пензије, а ради се о имовини велике вредности.

Одредбом члана 42 Закона о наслеђивању прописано је да нужни део повређен ако је вредност оставиочевих завештајних располагања и поклона учињених нужном наследнику или лицу уместо кога овај долази на наслеђе, мања од вредности наследниковог нужног дела.

Одредбом члана 43 став 1 истог закона, прописано је да нужном наследнику припада новчана противвредност нужног дела (облигационо право), док је ставом 2 прописано да на захтев нужног наследника суд може одлучити да овом припадне одређени део ствари и права који чине заоставштину (стварно право), а ставом 3 да одредбе претходних ставова важе само ако оставилац у завештању не одреди природу нужног дела.

Према цитираним законским одредбама правна природа нужног дела је облигационо правна, дакле правило је да нужном наследнику припада новчана противвредност нужног дела, с тим што цитирана одредба члана 43 став 2 Закона о наслеђивању даје овлашћење нужном наследнику за истицање стварно правног захтева за признање нужног наследног дела. Могућност постављања захтева за намирење нужног дела постављена је алтернативно, по принципу искључивости, уз законску претпоставку у корист захтева облигационо - правне природе, док право нужног наследника да захтева одређени део ствари и права није безусловно, већ је обавеза суда да у сваком конкретном случају процењује да ли су се стекли разлози за признање нужног дела као стварног права.

Следом изнетог, правилна је оцена првостепеног суда да је за преображај права на нужни део из облигационо правне у стварно правну природу битно постојање околности на страни нужног наследника који такав захтев поставља и неопходност њиховог вредновања, а које се односе на карактер добара завештаних трећим лицима или поклоњених, постојање трајања заједнице живота између оставиоца и нужног наследника, као и личне имовинске прилике нужног наследника. Терет доказивања постојања околности које оправдавају преображај облигационе природе нужног дела у

стварно право јесте на нужном наследнику - тужиоцу, који треба да докаже да постоје оправдани разлози да му се уместо исплате новчане противвредности утврди право својине на имовини која би била предмет располагања за живота оставиоца, како је то правилно закључио првостепени суд.

Правилна је оцена првостепеног суда да тужилац за стварно правну природу права на нужни део није у тужби, ни током поступка навео оправдане разлоге, у смислу напред наведеног, нити је предложио доказе на основу којих би се могло утврдити постојање разлога за досуђивање нужног дела као стварног права, правилном оценом да околност што ће парничне странке бити сувласници на непокретностима које чине заоставштвину оставиоца – покојног ВВ не представља оправдан разлог за досуђивање наследног дела као стварног права, док околност на коју се тужилац позива жалбом - да је пензионисано лице, није довољна за оцену личних имовинских прилика тужиоца, у погледу којих тужилац није пружио доказе, како је то правилно закључио првостепени суд. Суд по службеној дужности није у обавези да утврђује оправданост разлога за признање нужног наследног дела као стварног права, па је првостепени суд код чињенице да тужилац на ове околности није предложио доказе у смислу члана 231 Закона о парничном поступку, правилно тужбени захтев одбио као неоснован.

Без утацаја су жалбени наводи којима се оспорава утврђено чињенично стање - утврђена вредност поклона учињених туженом и оцена доказа у том погледу, посебно налаза судског вештака Драгана Папића, с обзиром на то да је према садржини побијане одлуке иста заснована на правном становишту првостепеног суда да је постављеним тужбеним захтевом промењена правна природа права на нужни део, тако што му је уместо облигационо правног дат стварно правни карактер, а да тужилац није доказао постојање околности које оправдавају досуђивање нужног дела као стварног права, па се тако дата правна аргументација првостепеног суда не може доводити у сумњу жалбеним оспоравањем вредности поклона учињених туженом, јер иста није ни утицала на оцену првостепеног суда о неоснованости тужбеног захтева.

Како је захтев за утврђење повреде права на нужни део и редукцију уговора о поклону закљученог између сада покојног ВВ и туженог одбијен као неоснован, то је правилно првостепени суд одбио као неоснован и предлог тужиоца за одређивање привремене мере пошто је правилно закључио да нису испуњени услови из члана 449 Закона о извршењу и обезбеђењу.

Како се ни осталим жалбеним наводима не доводи у сумњу правилност одлуке првостепеног суда садржане у трећем и четвртном ставу изреке, Апелациони суд је применом члана 390 у вези са чланом 387 став 1 тачка 2 Закона о парничном поступку одлучио као у првом ставу изреке ове пресуде.

Међутим, по оцени Апелационог суда одлука првостепеног суда садржана у првом ставу изреке побијане пресуде којом није дозвољено објективно преиначење тужбе не може се прихватити као правилна, јер је захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку, на коју се жалбом тужиоца основано указује, с обзиром на то да су дати разлози нејасни и противречни.

Према стању у списима, тужилац је поднетом тужбом дана 7.10.2016. године,

тражио да се утврди да му је повређено право на нужни део и да се изврши редукција уговора о поклону, тако што би се утврдило да је тужилац носилац права својине на 1/4 идеалног дела на непокретностима које су предмет тог уговора о поклону, док је поднеском од дана 7.6.2018. године, преиначио тужбу тако што је поред основног стварно правног захтева истакао и евентуални - облигационо правни захтев за исплату новчаног износа противвредности нужног дела. Првостепени суд није дозволио преиначење тужбе, а као разлог изнет је став да нису испуњени услови из члана 199 Закона о парничном поступку, с обзиром на то да је облигационо правни захтев истакнут после истека рока од 3 године од оставиоачеве смрти предвиђеног одредбом члана 58 став 2 Закона о наслеђивању, чијим протеком је тужилац изгубио право на правну заштиту по основу тако постављеног захтева.

Имајући у виду да је тужилац поднеском од дана 7.6.2018. године, објективно преиначио тужбу утолико што је ради остварења права на нужни наследни део поред основног - стварно-правног захтева истакао и евентуални захтев облигационо-правне природе, који је заснован на истом чињеничном и правном основу, за сада је остало нејасно на основу чега је првостепени суд закључио да се у конкретном случају у погледу захтева тужиоца примењују материјалноправне одредбе Закона о наслеђивању, а не само процесне одредбе општег Закона о парничном поступку које регулишу преиначење тужбе.

Имајући у виду наведено побијана одлука којом није дозвољено преиначење тужбе морала је бити укинута и предмет у том делу враћен првостепеном суду на поновни поступак.

У поновном поступку првостепени суд ће отклонити учињену битну повреду одредаба парничног поступка на коју је указано, тако што ће имати у виду да је одредбом члана 199 Закона о парничном поступку регулисано преиначење тужбе, као и да је поднеском тужиоца од дана 7.6.2018. године, тражена судска заштита права на нужни део истицањем захтева облигационо правне привроде, а која судска заштита је тражена и тужбом поднетом дана 7.10.2016. године, којом је тужилац материјализовао свој захтев за остварење права на нужни део истицањем стварно правног захтева, па ће поново одлучити о преиначењу тужбе са аспекта целисходности за коначно решење спорног односа међу странкама и након тога за своју одлуку дати довољне, јасне и образложене разлоге.

Са изложеног, Апелациони суд у Београду је на основу одредбе члана 391 став 1 у вези са чланом 402 и применом члана 401 тачка 3 Закона о парничном поступку одлучио као у другом ставу изреке.

Укинута је и одлука о трошковима поступка садржана у петом ставу изреке првостепене пресуде сходно члану 401 тачка 3 у вези са чланом 165 став 3 Закона о парничном поступку, јер зависи од коначног исхода спора.

Председник већа-судија
Сања Агатоновић, с.р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић